

PATRIMONI HISTÒRIC LA RECUPERACIÓ D'UNS INSTRUMENTS IMPONENTS

Orgues amb BASTIDA

Ulldemolins ha restaurat el seu orgue. I altres llocs han fet el mateix per refer el seu patrimoni artístic

JORDI BARÓ
Tarragona

Quan fa uns anys un aiguat va caure sobre la teulada en obres de l'església de Sant Jaume d'Ulldemolins, es van malmetre en pocs minuts els treballs de restauració de l'orgue que havien costat molts mesos. Dels efectes de la tempesta no se'n va fer càrrec ningú, i això va obligar a començar de zero les tasques, que finalment han durat 15 anys. Des de l'estiu, en aquest municipi del Priorat hi ha un orgue que reproduceix exactament l'original del segle XVII. "És un dels més antics de Catalunya. Havia funcionat fins l'any 1936, però amb la Guerra Civil la part musical va quedar destruïda i només se'n va conservar el moble de fusta desmuntat", explica el capellà de l'església, Joan Roig. El mossèn va aprofitar que coneixia un organer i ebenista flamenc que estiujava a Torroja del Priorat per encarregar-li la restauració. "Hi ha treballat a Bèlgica i mica en mica ha anat portant les peces cap aquí", explica. Tenir els documents originals de l'instrument ha facilitat la feina.

Que l'orgue d'Ulldemolins patís desperfectes amb la guerra no és casualitat. Amb la crema d'esglésies, el 85 per cent d'aquests instruments van desaparèixer o quedar malmesos a Catalunya. Altres es van salvar, a vegades amb solucions imaginatives com a Torroja del Priorat on l'orgue, enlloc de tocar-se a missa, s'utilitzava per acompanyar el ball. "La tendència que hi ha a re-

cuperar-los és en part una resposta a la destrucció d'aquest patrimoni", explica Hèctor París, president de l'Associació Catalana de l'Orgue. L'entitat, amb 275 associats, promou censar els orgues existents i mantenir-los en bon estat. "Si viatges arreu d'Europa, és un instrument com qualsevol altre", afegeix.

Tant restaurar com construir un orgue nou és sempre un procés artesanal. No és possible la fabricació en sèrie perquè cada instrument s'ha d'adaptar a les dimensions d'un lloc diferent i això dispara el preu. Una empresa holandesa treballa en el projecte del nou orgue per la Catedral de Tarragona. Preveuen 23.000 hores de feina i la factura, que pagaran l'administració i l'Arquebisbat, estarà al voltant del milió d'euros. En aquest cas, s'ha optat per un de nova construcció. L'actual, una donació d'un financer nord-americà als anys 20, no complia amb la qualitat desitjada i tampoc s'ha volgut recuperar l'original del segle XVI perquè no hi havia ni documents ni música d'aquella època. El que sí que es conserva del Renaixement és el moble de fusta de l'instrument, una obra d'art espectacular de 23 metres d'alçada i que està pendent de ser restaurada.

"Tindrem un orgue nou, amb un so de gran qualitat", diu satisfet Jordi Vergès, organista de la Catedral, que preveu que es pugui estrenar el Nadal de 2010. Ara s'està acabant de desmuntar l'antic, després es prendran les mesures exactes pel nou, es construirà a Holanda, es desmuntarà i traslladarà a Tarragona i es col·locarà a la Catedral. "Tindrem l'opció de difondre música desconeguda i ensenyar la riquesa del nostre llegat. Donarà un joc nou a la ciutat", diu Vergès.

Mentrestant, el Monestir de Poblet planeja canviar l'orgue actual per un de més qualitat, però es troba en una fase més inicial que el de Tarragona, donat que està pendent de l'aprovació del projecte que ha de fer la Direcció General de Patrimoni de la Generalitat. "La substitució és necessària, perquè no està en bones condicions i a més aquí l'instrument es fa

VICENC LLURBA

L'orgue de l'església del Vendrell va ser tocat pel mestre Pau Casals i també pel seu pare

servir molt, cinc o sis vegades al dia", reclama l'organista del monestir Josep Antoni Peramos.

La majoria dels orgues estan ubicats en esglésies i són aques-

L'orgue de l'església de Sant Salvador del Vendrell del XVIII és l'últim de l'organer suís Ludwing Scherrer

tes i l'administració les principals impulsores de la recuperació. Malgrat això, en alguns casos neixen moviments més amplis. L'Associació d'Amics de l'Orgue del Vendrell treballa des de fa temps per involucrar al municipi

en la restauració de l'instrument i que els germans francesos Desmottes tenen a Conca. "Al llarg dels anys s'han fet moltes intervencions sobre l'orgue, però tot i les millores introduïdes, podem tenir un orgue molt semblant al del segle XVIII", creu Jonatan Garcia, organista del Vendrell. Un dels qui va recolzar l'orgue va ser el mateix Pau Casals, qui va impulsar a pagar les millores realitzades el 1929. Després amb la guerra, l'església va patir molts desperfectes, però en canvi l'orgue va quedar gairebé intacte. Per Mercadé, la raó no se sap del cert però remarca que "Pau Casals tenia un prestigi" i que "l'ombra del músic hi va ser present". L'instrument es va salvar del mal de la majoria però li ha calgut també una posada a punt que s'espera pugui ser una realitat d'aquí a dos anys.●

Malgrat la seva importància, l'instrument no està en bones condicions: s'escapa aire dels tubs i la fusta està corcada, a més de l'envelliment pel pas dels anys. Per això s'ha decidit encarregar una restauració integral al taller

Nuevo Škoda Superb
Š O B E R B I O

A partir de 22.840€

Škoda Superb 1.9 TDI Comfort 105 CV. PVP recomenatado para Península y Baleares. Transporte, impuestos y oferta promocional incluidos. Consumo combinado: [5,7-10,0] l/100 km. Emisiones de CO₂: [151-238] g/km. La imagen no corresponde a la versión publicitada. Atención al Cliente: 902 45 65 75, www.skodasuperb.es

SIMPLY CLEVER

SKODA AUTO

Sistema TwinDoor®

AUTO GARAU CTRA. VALÈNCIA, KM. 248 · TEL. 977 54 89 12 · TARRAGONA C/ ILLES MEDES, 1 · TEL. 977 12 88 31/32 · REUS
AVDA. GENERALITAT, 161 · TEL. 977 44 88 99 · TORTOSA